

Svenskehatet



Det va tebage på 1960-talet at eg blei kjent med udtrykket svenskehat innen idretten. På den tiå blei Sverige sett på som storebror innen lagidretter som fotball, håndball, ishockey og bandy. Sverige hadde ex-verdensmester Ingemar «Ingo» Johansson i boksing og flerne internasjonale stjerner innen fri-idrett. Sixten Järnberg på ski og Sigge Ericsson på skøyter hadde òg forsynt seg bra med medaljer siden midt på 1950-talet.

Dermed fekk me et nytt slagord for norsk idrett: ”Det viktigste e ikkje å vinna, men å slå Sverige!”

Det begynte nok med fotball.

Den fyste landskampen i fotball mydlå Norge og Sverige blei spelt i 1908. Lagene møttes ein sommardag i Göteborg foran 3000 tilskuare, og Norge skårte itte 45 sekunder. Det hjalp lide – Sverige vant 11 – 3.

De tri neste landskampane Norge spelte, va òg mod Sverige, og me tapte adle. Så blei det itte kvart 0 – 9 mod svenskene i 1913, 0 – 7 i 1914 og 0 – 6 i 1916, før fyste seier kom på Frogner Stadion 15. september 1918, då Norge vant 2 – 1.

I de fyste årene itte andre verdenskrig va der møyje gnisning mydlå perlevenene Danmark og Norge på den eina siå og vår nabo ”söta bror” på den andre. Et stort antall nordmenn følte at de hadde fått dårlig behandling som flyktningar i Sverige. Og i norsk idrett va det mange så va forbanna for at svenskene hadde stilt opp i konkurranser med tyskerne, mens norsk idrett va i streik. Dermed kunne nøytrale svenske idrettsfolk bruga fem år på å holda seg i god form – mens våre gjemte seg i skauen og planla sabotasjer.

Det gjekk så det måtte gå. Då Norge blei slått 10 – 0 i fotball på Råsunda i Stockholm høsten 1945, va der sterke røster i det norske fotballforbundet så meinte at kampen ikkje sko tella i den offisielle statistikken (!).

I den nordiske serien i fotball på begynnelsen av 1960-talet, va det viktigare å slå Sverige enn å ta poeng i någen av de andre kampane. Den årlige høstlandskampen mod Sverige va svære greier, og i oppgjøret på Ullevaal Stadion 18. september 1960 fekk Norge ein sjelden seier. Me vant 3 – 1 mod laget så va i VM-finalen to år tidligare. Rolf Birger Pedersen, Bjørn Borgen og Harald Hennum skårte målene for Norge, men det va ein 17-åring fra Bergen, Roald ”Knixen” Jensen, så blei den store helten – det va både norske og svenske aviser enige om. ”Knixen – Norges nya kung,” skrev Dagens Nyheter. ”Jensen spilte svenskene trill rundt,” konkluderte Aftenposten.

Ein aen minneverdig kamp i nordisk serie fant sted 16. september 1962. Svenskene skårte fyst – itte 40 minutter satte Leif Skiöld ballen inn bak Vikings og landslagets keeper Sverre Andersen. Tri minutter seinare skårte Roald ”Knixen” Jensen, og det va 1 – 1 te pause. Ti minutter før slutt satte Erik Johansen fra Gjøvik-Lyn inn seiersmålet. Journalist Jørgen Juve, så har landslagsrekorden i Norge med 33 skåringer, skreiv: ”Vi kan ikke nekte for at det gir en spesiell glede å slå svenskene. Det er arvefienden både historisk og sportslig.”

Te tider har det vært direkte ondt blod mydlå de to nabolandene. Og någen ganger har det handla om merr enn skåringer og resultater. Då svenskens fotballstjerna Ralf Edström blei skada itte ein tackling fra Svein Grøndalen i en VM-kvalifiseringskamp i 1977, va naboforholdet spesielt dårligt. Edström blei satt ud av spel i månedsvis. Han va tebage i VM året ittepå, men bare med någen korte innhopp. Så treffe du den rette svensken på ein bar i Syden, vil han holda deg personlig ansvarlig for at ikkje Sverige vant VM i Argentina.

Og Sverige e bedre enn Norge med køller på isen. Me har fått jevnlig juling både i ishockey og bandy – så det va ikkje løyte at Norge gjekk ein smule av hengslene 30. april 2011 då me slo Sverige 5 – 4 i ishockey-VM. Ellers har ”Tre Kronor” vært utlærnelige.

Her e litt fun-fact for quiz-elskere. Kem har tapt tri OL-finaler på rad? Stikkord e Magnus x 2. Ittenavnene e Wislander (1185 landslagsmål på 384 kampar) og Andersson (ex-SIF). Og hvis med legge te Staffan Olsson og Per Carlén, vett de mest oppegående at det gjelde Sveriges herrelandslag i håndball. Fra de vant VM to ganger på 1950-talet, har Sverige tatt drössevis av medaljer i EM og VM, og bl.a. sølv i OL fra 1992 te 2000. De har ”alltid” gitt Norge juling – heilt te Christian Berges guttar nylig tog steget opp i verdenstoppen. Og takk for det!

I dag har me heldigvis Petter Northug så har ført tradisjonen med svenskehat vidare. Han benytte jo einkver anledning te å fortella ka han syns om sine svenske konkurrenter. Fysst gjekk det ud øve Marcus Hellner – f.eks. då Northug sto stilt rett før mål onna stafetten i Oslo-VM i 2011 – og så va det Calle Halfvarsson så har fått klar beskjed om koffer han aldri klare å slå Northug i stafett-innsjurt.

Nå i august presterte Calle å sei at han e bedre enn både Northug og Martin Johnsrud Sundby – det e jo direkte bensin på bålet for oss så elske å slå kjepphøge svensker.

Det kan bli ein jättebra vinter.